

Uczestnictwo w Klubie Integracji Społecznej

Udział w zajęciach prowadzonych przez Klub jest dobrowolny, a okres uczestnictwa w klubie powinien być ustalany indywidualnie z każdym z uczestników. Uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Klub odbywa się na podstawie własnego wniosku osoby zainteresowanej lub wniosku jej przedstawiciela ustawowego oraz na podstawie zgłoszenia pracownika socjalnego. Jednakże w każdym przypadku warunkiem uczestnictwa w klubie integracji społecznej jest realizacja kontraktu socjalnego, zawartego na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

W prowadzenie tego przepisu nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym z dnia 15 czerwca 2007 r. spowodowane było chęcią powiązania uczestnictwa w KIS z kontraktem socjalnym, co miało zintegrować pomoc klubu z działaniami ośrodka pomocy społecznej, czyniąc ją bardziej kompleksową i ukierunkowaną. Sam fakt podpisania i realizacji kontraktu miało zdyscyplinować osobę skierowaną do aktywnego uczestnictwa w zajęciach, gdyż odmowa realizacji kontraktu może stanowić powód odmowy lub odebrania wcześniej przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Powiązanie to jest bardzo potrzebnym i skutecznym instrumentem w realizacji działań z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej, szczególnie dla klubów prowadzonych przez samorząd terytorialny. Jednakże ma też pewien minus w przypadku KIS-ów prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Taki zapis *de facto* uzależnia funkcjonowanie tak prowadzonego klubu integracji społecznej od ośrodka pomocy społecznej. Na realizację wszelkich działań jednostki te muszą dostać zgodę lokalnego samorządu terytorialnego. Szczególnie ma to wielkie znaczenie w sytuacji, gdy organizacje pozarządowe prowadzące kluby nie są już skazane na uzyskiwanie środków na prowadzenie działań z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej od władz samorządowych, ale mogą pozyskiwać środki europejskie. Przepis ten może być sporym utrudnieniem, głównie dla organizacji pozarządowych prowadzących kluby integracji społecznej w małych miejscowościach lub gminach wiejskich, gdzie świadomość potrzeby podejmowania aktywnych form zapobiegania wykluczeniu społecznemu nie jest jeszcze wszędzie, nawet wśród pracowników socjalnych, wysoka. Nie wszędzie istnieje zrozumienie, że istnieje potrzeba zmian pracy w ośrodku pomocy społecznej, a także zmiany podejścia do pracy socjalnej i ogólnie polityki społecznej. Pracownicy służb społecznych przyzwyczajeni latami tylko do rozdawnictwa pieniędzy i wypełniania druków czy formularzy nie wszędzie potrafią zrozumieć, że pozostawienie osób należących do grup szczególnego ryzyka samym sobie, przyczyni się do ich dalszej marginalizacji co w efekcie może doprowadzić do społecznego wykluczenia. Funkcjonowanie KIS-u oznacza dla nich dodatkową pracę, wypełnianie ankiet, zawieranie kontraktów socjalnych, monitorowanie uczestnictwa w zajęciach KIS, nie widzą sensu i potrzeby takich działań, a wręcz nieraz zniechęcają potencjalnych Klubowiczów do uczestnictwa w zajęciach KIS.

Przepis ten ma jednak także swoją drugą pozytywną stronę, w stosunku do klubów integracji społecznych prowadzonych przez ngo'. Konieczność zawierania kontraktów przez pracowników socjalnych ops jako warunek uczestnictwa w KIS powoduje, że kluby te nie pozostają poza wszelką kontrolą, a realizowany przez nich program reintegracji społeczno-zawodowej, choć częściowo musi być uzgadniany z ośrodkami pomocy społecznej, w dużej części mającym wykwalifikowaną i bardzo kompetentną kadre.

Stan prawny:

USTAWA
z dnia 13 czerwca 2003 r.
o zatrudnieniu socjalnym
(tekst pierwotny: Dz. U. 2003 r. Nr 122 poz. 1143)
(tekst jednolity: Dz. U. 2011 r. Nr 43 poz. 225)

Rozdział 7

Kluby integracji społecznej

Art. 18.

(...)

3. Uczestnictwo w klubach integracji społecznej jest dobrowolne.

4. **Warunkiem uczestnictwa w klubie integracji społecznej jest realizacja kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej.**

USTAWA
z dnia 12 marca 2004 r.
o pomocy społecznej
(tekst pierwotny: Dz. U. 2004 r. Nr 64 poz. 593)
(tekst jednolity: Dz. U. 2009 r. Nr 175 poz. 1362)

(...)

Art. 108.

1. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej **pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie** może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

2. W przypadku osób bezrobotnych, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, podpisanie kontraktu socjalnego, w ramach którego są realizowane działania na rzecz wzmocnienia aktywności osoby bezrobotnej, może być dokonywane na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy na zasadach określonych w art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Za osobę, z którą zawarto kontrakt socjalny, o której mowa w ust. 2, ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór kontraktu socjalnego, uwzględniając indywidualne cechy osoby podpisującej kontrakt socjalny.

(...)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
z dnia 8 listopada 2010 r.
w sprawie wzoru kontraktu socjalnego

Na podstawie art. 108 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wzór kontraktu socjalnego, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

(...)

(pieczęć ośrodka pomocy społecznej)

Data zawarcia kontraktu socjalnego

KONTRAKT SOCJALNY

określający sposób współdziałania między:

- 1) osobą/rodziną a pracownikiem socjalnym w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej
(część I A i II A);
- 2) osobą a pracownikiem socjalnym w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
(część I B i II B)

(art. 108 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.)